

Complexnummer: 515281

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Huize Tocama

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

515282, 515283

Woonplaats

Uithuizen

Gemeente

Het Hogeland

Provincie

Groningen

Hoofdadres van hoofdobject

Dingeweg 3, 9981 NC Uithuizen

Complexomschrijving

Inleiding

Complex genaamd "Huize Tocama", bestaande uit een DWARSHUISBOERDERIJ met HALS en aangebouwde HOOFD- en BIJSCHUUR, en HEKPIJLERS. De boerderij, die waarschijnlijk gebouwd is in de 19de eeuw, kreeg in 1914 haar huidige Eclectische aanzien. Het voorhuis is toen door H. Rubertus & Zn. uit Uithuizen in opdracht van de toenmalige eigenaar R.P. Dojes verhoogd met een verdieping en verbouwd. Omstreeks diezelfde tijd liet Dojes een serre ontwerpen, die tegen de zuidoostzijde van de hals werd geplaatst. De serre is later vergroot en heeft nieuwe vensters gekregen. Op het achtererf staat een koetshuis dat op zodanige wijze is verbouwd tot dubbele garage dat het net als de serre buiten de rijksbescherming valt.

Het complex is grotendeels omgracht en wordt verfraaid door een grote landschapstuin, waarvan de aanleg niet geheel oorspronkelijk meer is en daarom buiten de bescherming valt. In de tuin bevindt zich een eenvoudige, achthoekige houten THEEKOEPSEL die er waarschijnlijk in de jaren veertig is neergezet. Oorspronkelijk had de boerderij een dubbele omgrachting, maar al jaren geleden is een deel ervan gedempt. Een kopie van het oorspronkelijke bruggetje over de gracht vormt de hoofdentree naar het complex. Het achtererf van de boerderij is bereikbaar via de Dingeweg en via de Borgweg. De boerderij is in 1991 verkocht waarna er een oorlogsmuseum in is gevestigd. Het complex is markant gelegen bij de entree van het dorp, schuin tegenover het terrein van de Menkemaborg.

Waardering

Complex bestaande uit een dwarshuisboerderij met toegangspijlers en theekoepel van algemeen belang vanwege cultuur- en architectuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een rijk uitgevoerd boerderijcomplex uit het eind van de vorige eeuw
- vanwege de opvallende eclectische vormgeving
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen
- vanwege de ruimtelijk-visuele en functionele relatie tussen de verschillende onderdelen
- vanwege de ruimtelijk-visuele relatie met de nabijgelegen Menkemaborg
- vanwege de markante ligging aan het begin van het dorp.

Monumentnummer*: 515282

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 19 maart 2001
Kadaster deel/nr: 7647/21

Complexnummer 515281 *Complexnaam* Huize Tocama

*Woonplaats** Uithuizen *Gemeente** Het Hogeland *Provincie** Groningen

*Straat** Dingeweg *Nr** 3 *Toev.** *Postcode** 9981 NC *Woonplaats** Uithuizen *Situering* *Locatie*

*Kadastrale gemeente** Uithuizen *Sectie** H *Kad. object** *Appartement* *Grondperceel* 60

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

DWARSHUISBOERDERIJ bestaande uit een voorhuis, hals en een hoofdschuur met aangebouwde bijschuur. Het twee bouwlagen hoge voorhuis heeft in blokmotief gepleisterde gevels op een gepleisterd trasraam, afgezet met een gepleisterde bie. Op de hoeken getande pilasters met rustica pleisterwerk. Het afgeknotte schilddak is gedekt met schubvormige leien en heeft een geprofileerde goot boven een decoratief fries bestaande uit houten consoles afgewisseld met rustica. Het deels onderkelderde voorhuis wordt geleed door omlijste H-vensters met een geprofileerde segmentboog van stuc en een boogtrommel met geschilderde decoraties. De vensters op de eerste bouwlaag hebben gepleisterde vlakken onder de onderdorpels. De hoofdentree bevindt zich aan de noordoostzijde in een doorgetrokken geveldeel en bestaat uit een omlijste, gepleisterde portiek onder een segmentboog met een dubbele paneeldeur met gietijzeren panelen voor de beide deurlichten onder een bovenlicht met beschilderde boogtrommel; voor de entree een natuurstenen bordes met aan weerszijden treden, afgeschermd door een opengewerkt gietijzeren hek. Boven de entree een balkon met een ijzeren hekwerk tussen houten pijlers, steunend op twee dunne gietijzeren pilaren; voor het balkon openslaande glasdeuren met boven- en zijlichten; entree en balkon worden omsloten door twee gegroefde pilasters. Het doorgetrokken gedeelte heeft een gebogen beëindiging, afgezet met een geprofileerde lijst ondersteund door gepleisterde consoles; tussen de hoekpilasters met rustica bevinden zich twee omlijste, openslaande glasdeuren met bovenlicht, onder een driezijdig gesloten boogtrommel; tussen beide deuren een decoratief gepleisterde verticale band; voor de deuren een houten balkon met opengewerkt hekwerk. Zowel links als rechts van de entree drie vensters op de begane grond en twee op de verdieping; in het trasraam rechts van de entree drie tweeruits keldervensters met horizontale diefijzers. In de zuidoostgevel bevinden

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zich op de verdieping twee en op de begane grond twee vensters; in het dakvlak aan deze zijde een kleine dakkapel met venster en ingesnoerde spits bekleed met lei. De noordwestgevel heeft dezelfde indeling, alleen zijn er hier twee keldervensters en een H-venster (niet origineel) toegevoegd. De achterzijde (zuidwest) van het voorhuis heeft op de verdieping twee vensters en een klein venster (niet origineel) en op het dakvlak erboven een hoge, gepleisterde schoorsteen.

De korte HALS heeft gepleisterde gevels, een schilddak gedekt met een geglazuurde zwarte Friese golfpan en een geprofileerde goot. De noordwestgevel heeft een samengesteld H-venster. De zuidoostgevel een omlijste portiek met gepleisterde segmentboog met daarin een paneeldeur met ijzeren smeedwerk voor de deurlichten, onder een bovenlicht met decoratief beschilderde boogtrommel; de rest van de gevel wordt in beslag genomen door de buiten de bescherming vallende vernieuwde serre.

De HOOFDSCHUUR is opgetrokken in een roodbruine baksteen onder een schilddak, gedekt met golfplaat met aan de onderzijde een zwarte, geglazuurde Friese golfpan of een zwarte Hollandse pan. In de nok uilenborden. De zuidoostgevel is deels blind, met muurankers en een ijzeren bakgoot ondersteund door ijzeren consoles; rechts van dit blinde deel een iets doorgetrokken gedeelte met een geprofileerde goot met gootlijst in ajourmotief, drie getoogde T-vensters, een paneeldeur met kijkgat en getoogd bovenlicht, en een samengesteld H-venster; rechts van dit deel bevindt zich een nog iets verder doorgetrokken gedeelte met kroonlijst en een vierdelig H-venster. Deze doorgetrokken geveldelen hebben een gepleisterd trasraam. De zuidwestgevel, die verbonden is met de gevel van de bijschuur, heeft een geprofileerde goot met een fries van gele en rode baksteen. In de gevel deeldeuren onder een korfboog met sluitsteen waarop "Tocama", dubbele staldeuren onder een getoogd bovenlicht met decoratieve roedenverdeling en een korfboog met in de sluitsteen een afbeelding van een paard, en identieke staldeuren met in de sluitsteen de naam van de huidige eigenaar: Reijntjes 1991 (er stond oorspronkelijk: Dojes D'Omta 1898); de deuren worden afgewisseld met vier getoogde vierruits vensters met een geprofileerd kalf onder een door roeden ingedeeld bovenlicht. De noordoostgevel met goot op klossen en een gemetselde schoorsteen in het dakvlak, heeft een samengesteld T-venster met door roeden verdeeld bovenlicht, een opgeklampte deur met tweeruits bovenlicht en twee vierruits vensters met eronder twee halve tweeruits vensters met diefijzers die de opkamer markeren.

De BIJSCHUUR die zich aan de noordwestzijde van de hoofdschuur bevindt is deels uit de 18de eeuw. De in roodbruine baksteen opgetrokken schuur heeft een met golfplaat gedekt schilddak met afgewolfde zuidwestgevel met uilebord. In de zuidwestgevel hoge schuurdeuren onder een korfboog met op de sluitsteen een afbeelding van een koe, en twee getoogde vierruits vensters met een geprofileerd kalf onder een door roeden ingedeeld bovenlicht.

In de noordoostgevel (waarschijnlijk 18de-eeuws) drie zesruits vensters en een houten deur met bovenlicht met decoratieve roedenverdeling boven een getoogd kalf. In de noordwestgevel negen halve tweeruits vensters onder een rollaag en een getoogd vierruits venster.

In het INTERIEUR van het voorhuis zijn onder meer van belang: in de gang de grijs geaderde marmeren vloer; de teakhouten paneeldeuren; de met florale motieven gepleisterde boog; de gestucte plafonds met rozet; de tochtdeuren met half rond bovenlicht met zonnemotief in gekleurd glas. In de salon de vensterbanken met ingebouwde verwarming en de houten blinden; de zwart marmeren schouw; het gestucte balkenplafond met decoratieve randen. Op de verdieping de deuren met door roeden verdeeld gekleurd glas, binnen een houten omlijsting. In de hoofd- en bijschuur zijn ondermeer vermeldenswaard: in de hoofdschuur de sporenkap met riet en

vierkante gebinten; de paardenstal met ruif en luiken voor de opslag van voer. In de bijschuur de sporenkap met ronde gebinten.

Waardering

Dwarshuisboerderij van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang

- als voorbeeld van een rijk uitgevoerd boerderijcomplex uit het eind van de vorige eeuw
- vanwege de opvallende eclectische vormgeving
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van het exterieur en delen van het interieur
- vanwege de ruimtelijk-visuele en functionele relatie met de tuin en de tuinkoepel
- vanwege de ruimtelijk-visuele relatie met de nabijgelegen Menkemaborg
- vanwege de markante ligging aan het begin van het dorp.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 515283

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 19 maart 2001
Kadaster deel/nr: 7647/21

Complexnummer

515281

Complexnaam

Huize Tocama

*Woonplaats**

Uithuizen

*Gemeente**

Het Hogeland

*Provincie**

Groningen

*Straat**

Dingeweg

*Nr**

3

*Toev.**

*Postcode**

9981 NC

*Woonplaats**

Uithuizen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Uithuizen

*Sectie**

H

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

60

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

Aan de Dingeweg gelegen HEKPIJLERS uit omstreeks 1900, die de toegang naar het achtererf van de boerderij markeren. De gepleisterde pijlers hebben een vierkante grondslag en staan op een rechthoekige basis. Als beëindiging hebben ze een afdekplaat met koepeldakje, bekroond door een op een voetstuk geplaatste bol. Op de linker pijler staat in goudkleurige letters: Huize, en op de rechter: Tocama. Het beweegbare smeedijzeren hek tussen de pijlers is vernieuwd. Bij de entree aan de Borgweg staan identieke pijlers; ze zijn een kopie, gemaakt omstreeks 1995 en vallen derhalve buiten de bescherming.

Waardering

Twee hoofdpijlers aan de Dingeweg van algemeen belang

- vanwege de functionele relatie met de boerderij
- vanwege de hoge mate van gaafheid.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Hekpijler

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument